Бары дойдулар пролетариидара, холбоҕун!

САХА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтынньы 15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 8 (5674) | 1982 сыл. Тохсунньу 19 күнэ | Сыаната 2 харчы

ЭРИЭ-ДЭХСИ, ХААЛЫЫЛААҺА СУОХ!

ССКП XXVI съеһэтэх уон биирис сыллаетка бастакы сылыгар оройуон үлэлиир дьоно эрэ дэхси үлэлэстилэр. Производственнай былааннар уонна зобһэстэлистибэлэр сүүмүнэн толорулуннулар уонна аһары толорулуннулар.

Оройуон үрдүнэн государствоҕа биниэҥэҕи сыллаҥхаттаан 50-47 центнерэнэн ортотунан, былаан 114,6 бырыһыан толорулунна. Оттон эти атыылаһыы былаана 11 бырыһыанынан аһаллыбыт. Түүлэ ыа, хортуоллуйу уонна оҕуруот аһын соҕотуоннаалаһыы былааннара туолуулар.

Сүөһү нитиэнин сорох кэрдэрүүлэрэ туһалыылыылар: кулун деловой тахсыыта 83,2 бырыһыанынан үөскүлиннэ, ити 1960 сылы ыытта тэҥнэтэхтэ, 17,2 бырыһыанынан үрдүк. Ол иһигэр «Чурапчы» совхоз 26,7 бырыһыан, Субуруускай аатырыгар совхоз 20 бырыһыан улаатыннардылар. Государствоҕа туттарыллыбыт сүөһү орто ыйааһына 347 кг, ол иһигэр Субуруускай совхозка 3,2 кг үөскүлиннэ. Бу совхоз итинник тэҥэ сүөһүтүн 83 бырыһыанын үрдүк уойуулаах ыаҕынаа туталарда.

Биирдии фуражнай ыанахтан үүтү ыаһыы былаана 111 бырыһыанан толорулунна. Республиканскай биинрэммит социалистическай эбэһэстэлистибэлээх Карл Маркс аатынан уонна сылы барыстаах тутуутэбит Эрилик Эристиин аатынан совхозтар ыанах ахсыттан ортотунан 1564—1600 кг үүтү ылыллыбыт. Ити үрдүк кэрдэрүүлэрэн 7 отделение туоруоллар. Оттон 2800—2900 кг ыарбылыы 6 ферма, 62 ыанныксыт ылылыллар.

Ол эрээри хаалыылаах үлэ салаалара биһиэхэ баар. Үүтү ылыыга Субуруускай уонна «Чурапчы» совхозтар атыы хаһаайыстыбалартан хаалан иһэллэр. Сыл түмүгүнэн совхозтарга баар 342 ыаннык ферматартан 23 бырыһыаннара уонна 47 ыаннык ферматартан 11-рэ былааннарын уонна зобһэстэлистибэлэрин толорботтулар. Үүт сылаата, табаарынан, кэччыстыбатыгар биһиэхэ да үрдэтиллибэтилэр. Государствоҕа үүт 40 бырыһыана бастакы суортааҕынан туттарыллыахтаах эбит буоллаҕына, ону бэрт да совхозтар туспаттан. Гороскуну, ньирэйи төлөһүү урукку уонна курдук, намыһах.

Үүммүт сыл производственнай былааннарын толоруу сосиалистическай сүөһү быйылгы кыстыгын іе-но сиэмнэлэстэхтик аһаҥнарбыттан тутулуктаах. Онуоха кыстык үс ыйын түмүктэрэ кичэйдэ. Сүөһү нарбаттар: үүт валовой да биирдии фуражнай ыанахтан да ыаһыы графиктарга толорулуоталлар.

Аанньыт кыстык туһаанньах кэмнэр тэҥнэлэтэхтэ, ыам валовойа 266 тоннанан, биир фуражнай ыанахтан ыйыыта 34 кг-нан, государствоҕа туттарыыта 508 тоннанан уонна мөчүөт сүөһүнү төлөбүрүгэ 7,6 кг-нан ньиэмэтилиннилэр. Үүнэ ордук Соловьев, Хоптоҕо уонна Чакыр отделениелара, мөчүөт сүөһүнү төлөбүрүгэ Болугур, Мугудай, Хатылы уонна Хоптоҕо отделениелара сүүс молтохтуу үлэлээн иһэллэр. Күнүгэ үстэ ыалым, сүөһүнү дьаһаллаах иһэллэр. Итиннэхэ Сааҥа райкомун уонна райсовет исполкомун холбоһуктаах мунньахтара совхозтар салайаччыларын, специалистэрэ сиэтэ суох үлэлиллэрин, тэрээһиннэрин тоҕо молтоноллорун сөрдөөхтүк сэмэлээтэ.

Кыстык ыйдарыгар болҕомтону үүт ыамыгар ууруохха, бары фермалар ыанаҕы үстэ ыаһыыны киллэрэннэхэ, тороебут ыанахтары раздойга туруоруохха.

Оройуонтан ыанах тороебүнэ аанньыт сыллардаабыр эрдэ сөбүлэммэтэ, уулаанарыы бырыһыана эмиэ үрдүк. Онон сайа тэрүөҕү эчигирэтиллиэ, итиннэ тарийэр үлэ олуннуу бастакы күнүн саҕа киллэрилэннэхтээх.

Государствоҕа бастакы кварталга эти туттарыы сорудаҕын олуннуу 15 күнүн саҕанньа толорулуохтаах. Маныаха ыччат сүөһүнү китэнэрдэй уотуулаах туруоруохха.

Итиннэ партийнай, хаһаайыстыбаннай уонна профсоюзнай тэриллэлэр ССКП райкомун, райсовет исполкомун уураахтарын холбаҥнаабат салалтаҕа былан мөстөкө үрдүк эффективнайы уонна тэрээһини хаччыйыахталахтар.

Быйылгы юбилейдаах сылга бары коллективтар, биирдиилээн үлэлиитэр үрдэтиллэ-эбиллэ талыстибэлэри ылыннылар. Барилларбыт тыл биэрэ буоллаҕына хас биирдии коллектив, специалист уонна рабочай сыл бастакы күннэриттэн эриэ-дэхси, дьонтон хаалбаҕа үлэлиир сөбүлэннэстээх.

ССРС тэриллибитэ 60 сылын көрсө уон биирис ударнай кэдиэлэ

Пятилеткаҕа—үлэ үрдүк оҥорумтуотун уонна хаачыстыбатыны!

Өлгөм үүт маастара

Карл Маркс аатынан совхоз Одьулуунаабы отделениетын Нуула Күөл фермаатын старшайа А. П. Дьячковская ыанныксыынан 27-с сылын үлэлиир.

— Аанньыка туох суоллай, — диир Аграфена Павловна. — Барыта баарын: арахаттары да көрсөөрүм, ыалдьан да ыларым, цвайа хото үлэлээн үөскэтэн да кэлэрим. Ол сухары быстах күүгмэй эйдэрэн толлуйаннаах дьонум-сэргэм, үлэлиир коллективым көмөтүнэн ыалдьыы иннинэ дьулуһарым.

Биилэрин бу фермаҕа сүүрт ыанныксыт 64 ыаҕы кэрдэллэр. Кыстык устата фуражнай ыанах ахсыытан 900 кг үүтү ыыр абзһэстэлистибэлээхтэр. Биэрбит тылларын толороорго хас биирдиилэрэ дьулуһар. Пятилетка бастакы сылын ыанахтан ортотунан иккилии тыһыынча кг үүтү ыан түмүктээтилэр. Билигин Н. А. Собакин уонна К. Г. Карпов сүөһү баһыгар күннэгэ 30-туу кг көөнньөрбөҥү баланналлар.

Ц. Сконешникова.

Снимокка: А. П. Дьячковская.

Бэлаабы паһынан эриэн

К. И. Коркина сабиэдиссэйдээх интернат-оскуолатаабы промтоварбай маҕаһынын коллективэ уон биирис пятилетка бастаны сылыгар 370,1 тыс. солк. табаары атыылаан былаанын 31,1 тыс. солк. аһарда. Киниэгэни атыылаабыт, пай үбүн хомуйуу, кооперациянан нэһилиэнньэни хабыы эмиэ болдьох иннинэ толорулубуттара.

В. ИГНАТЬЕВ.

Эдэр эрчиминэн

тыс. тонна-километр огорор былаанньахтара. Оны 278740—264657 тонна-километры огордулар.

Оттон отделениелар ГАЗ-53 автомашиналарын шоферлара комсомолецтар Лев Потапов уонна Николай Манаров былааннарын 83-57 бырыыыанынан аһардылар.

З. НОВГОРОДОВА.

Пятилетка бастакы сылын түмүгүнэн «Чурапчы» совхоз оройуонна бастаһыныгар механизаторлар иллэрбит былааттара кырата суох. Автопарка сыллааҕы былаана 188 бырыһыан толорулунна. Киин аппарат ММЗ-554 автомашиналарын шоферлара комсомолецтар Николай Башков, Егор Дьячковскай сыл устата 100-туу

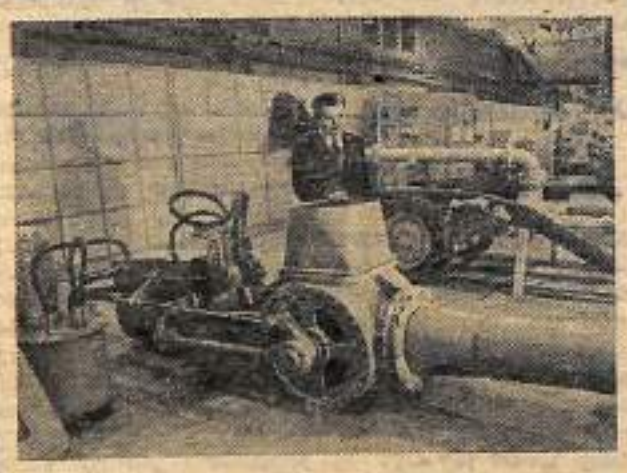

РИГА. Бедеҥнэх суөһү фермаларыгар аналлаах механизациялар комплекстарын айар головнойдэтийбит конструкторскай бюро тыа хаһаайыстыбатыгар саҥа агрегаттарын ырытан оҥорор. Аҥардас кэннинэ биэс сылга «колоссо путе кэнэ» 15 саҥа айымныылар ыллылар. Киниэлэр ортолоругар улахан ыаҕыйыллар «елочка» диэх ньуу автоматизированнай установка, «ферма» уонна «карусель» установкалар саҥа модификациилэрэ баалларэ. Ригатааҕы головнойдэтийбит конструкторскай бюро айбыт техниканы производствоҕа тутуу корсуо хаһаайыстыбатыгар экономическай кэдьүүһэ сылга 100 молуйуон солкуобайга тэҥнэнэр.

Снимокка: быраайыктаах ыллаабынай конструкторлар С. Одынец хотоннору мүрэстыырга анаан байаҕа айбыт транспортерын аттыгар.

В. Лисицын фотота. ССТА фотохрониката.

ОРОЙУОННҐА—ЛИТЕРАТУРА УОННА ИСКУССТВО КҮННЭРЭ

ССРС уонна Саха АССР тэриллибиттэрэ 60 сыллара итиннэ Саха сирэ Россия государствотын составыгар киирэн эстүүнэн кинирбиэ 350 сылын туолар юбилейдарыгар баҕаммаҥнаах программатынан ССКП обкомун уонна райкомун дьаһалларынан бэлэмнэнэ иннитиэн, тохсунньу 18 күнүттэн, бүтүн оройуоммутугар саха литературатын уонна искусствотын күннэрэ сарсыардаттан сарсыардаҥа ыытыллыылар.

Литература уонна искусство күннэриттэр кыттыбыт ыла бэлэмнэ оройуонна ССКП обкомун культураҕа отделын инструктора Е. Е. Сибиряков, салайаччылаах республика литературатын уонна искусствотын үлэһиттэрэ 15 киһиттэн составтаах делегацията кэлэ.

Делегация чилиэннэрэ бэлэмнэ ССКП райкомуттан сырыттылар. Онно ССКП райкомун иккис секретаря С. П. Макаров уонна райсовет исполкомун председателэ М. Е. Пермяков оройуон олоҕун, үлэтин хамнаһын кытары сибиэстэлэрин билиһиннэрдилэр.

Бэлэмнэ кинэ Культура оройуоннаабы дьиэтигэр саха литературатын уонна искусствотын күннэрин аһылга анаалаах чэрчэлээх биэчэр буолла. Биэчэри кылгас кириэс тылынан ССКП райкомун иккис секретаря С. П. Макаров аста.

Кэлэрэ турар юбилейдарга бэлэмнэнии, саха литературатын уонна искусствотын сайдыытын иннинэ каскыларын туоруорунан биэчэ кыттыылаахтарыгар болох салайаччыта Е. Е. Сибиряков кэпсээтэ. Ити иннинэ суруйаччылар: В. С. Соловьев—Болот-Боотур, В. А. Протодьяконов — Кулантай, РСФСР туруорбах художника А. П. Мунхалов, Саха АССР культуратын туруорбах үлэһитэ, Саха комсомолун уонна В. Ярославскай аатларынан бириэмийэлэр лауреаттара геол С. И. Тарасов уо. д. а. бэйэлэрин айымныыларын уонна иннини былааннарын билиһиннэрдилэр.

Биэчэр болох кыттыылаах-ардылар мелодист В. Андросов, уустаран самодеятельность талаанньах кыттыылаахтара А. Бурцев, М. Бурцева уонна Н. Капитонова концертарынан тумуктэнэ.

Бүгүн делегация чилиэннэрэ иккиэн болоххо хайдан оройуон нэһилиэктэриттэр тахсыстылар. Соловьев, Болугур, Одьулуун, Болтоҥо нэһилиэктэриттэр тахсыбыт бутакы болдьу Е. Е. Сибиряков салайар, оттон суруйаччыта В. А. Протодьяконов—Кулантай салайар иккис болоро. Сылаҥ, Кытаанах, Бахсы уонна Мугудай нэһилиэктэриттэр айаннаата.

Айар болох чилиэннэрэ оройуон улаһиитэрин кытары көрсүһүүхтэрэ, саха литературатын уонна искусствотын ситиһиилэрин пропагандалыахтара, юбилейдарга бэлэмнэниигэ оройуон общественнай тэриллэриттэр комсомолуһуохтара.

Тохсунньу 23—24 күннэриттэр делегация чилиэннэрэ Эрилик Эристиин аатынан совхозка сылдьыахтара, саха литературатын суруйаччыта С. С. Яковлев—Эрилик Эристиин тороебутэ 90 сылын туолуутун көрүүлэхтик бэлиэтээһиниэгэ кыттыахтара.

«СО» корр.

Депутат уонна производство

БАҺЫЛЫЫР-КӨҺҮЛҮҮР ОРУОЛЛААХТАР

Уон биирис пятилетка бастакы сылын Соловьев сельскай Советын рабочай депутаттара производствоҕа уонна бочуоттаах общественнай эбээһинэстэригэр биллэр-көстөр ситиһиилэрдээх түмүктээтилэр.

«Сардана» комсомольскай-ыччат ферма старшайа депутат Анна Львовна Сергеева сыл устата хас биирдии фуражнай ынахтан 2510-нуу кг үүтү ылбыта. Ордук кэрэхсэбиллээҕэ кини бэйэтин аттыгар хааллыылаах суох буолларын ситиспитэ. Бу ферма 8 маанньыксыттара бары тустаах социалистическай эбээһэтэлистибэлэрин толордулар. Ферма үрдүнэн хас биирдии ынахтан сылга ортотунан 2040-нуу кг үүт ыаммыта даҕаны элбэҕи тэр. «Юность» комсомольскай-ыччат фермаҕа комсомолка, сельсовет депутата Марфа Кроникова икки аҕар тыһыынчалаах кирбиэни аһара түстэ. Кини көрдөрүүтэ—2701 кг.

Отделение инструктор-маанньыксыта, депутат Августина Устинова Собакина оскуола паартатыттан производствоҕа кэлбит ыччаттары идэ миндирдарыгар үһүйүүгэ сыралаһан үлэлиир. Наставник сельсовет тыа хаһаайыстыбатыгар бастыйбаннай комиссиятын председателин быһыытынан хас даҕаны бочуумнаах боппуруоһу бэлэмнээн, исполком көрүүтүгэр киллэртээбитэ. Олор сүбэһүлэринэн үлэ-хамнас итэҕэстэрин туоратыга чопчу сорудахтаах быһаарыылар ылыллыбыттара.

Коммунист депутат Иван Иванович Сергеев—биир баар-суох тутаах ыһыбат. Биллэрин курдук, аасыт сайын кини ыччат сүөһүнү уотуута ордук таһаарыылаахтык үлэлээн республикатааҕы куоталаһыыга миэстэлэспитэ. Иван Иванович көрбүт сүөһүлэрэ хас биирдиилэрэ ортотунан 370 кг үктээбиттэрэ, 95 бырыһыаннара үрдүк уойууллааҕынан, 86 бырыһыаннара надбавкаҕа туттарыллыбыттарын хааччыйбыта. Бастыҥ производственник Совет административнай комиссиятын үлэтин салайар. Урукку өттүгэр молтохтук үлэлээбит бу комиссия иитэ-риитэһинни уонна алкоголизмы утары охсуһууга элбэҕи оҥорор. «Күөх меҕойго» атыыламмыттары дьүүллээһини хас да тогул тэрийбитэ, иитэр обдэтэр характердаах миэрэлэри туттуу практикаланар буолла.

Итини тэҥэ депутаттар бороосуку көрөөччү Христина Семеновна Николаева, ЫБСЛКС чилиэнэ сылгыһыт Валерий Попов үлэҕэ үтүө холобурдара бэлиэтэнэн наада.

Биһиги рабочай депутаттарбыт быыбардааччыларын наказтарын толорорууга утумнаахтык үлэлииллэр. Холобур, А. У. Собакина Хахыйахха саҥа тутиги үлэҕэ киллэртэрдэ. Хас да депутакка киирбит наказа толорон быйыл оройуон киинигэр диэри суол оҥоһулунна. Эмиэ депутаттар туруорсууларынан нэһилиэнньэ телевизорынан толору хааччыллынна. Итиитэн даҕаны атын туолбут наказтар суох буолбатахтар.

Юбилейдардаах сылга рабочай депутаттар производствоҕа баһылыыр-көҕүлүүр оруолларын өссө үрдэтэргэ, общественнай олоххо өссө активнайдык кыттарга дьулуһаллар.

А. МАКАРОВ,
сельсовет исполкомун председателэ.

1982 сылга сылгы иитиититтэн ылыллар бородууксуйаны элбэтиигэ

Оройуон сылгыһыттарын социалистическай эбээһээтэлистибэлэрэ

Оройуон үлэһиттэрэ ССКП КК сэтинньитээҕи (1981 с.) Пленумун уураахтарын уонна ССРС Верховнай Советын алтыс сессиятын түмүктэрин дириҥ астыныылаах уонна истиҥ биһирэбилинэн көрүстүлэр. Табаарыс Л. И. Брежнев Пленумҥа этиитигэр тоһоҕолоон бэлиэтээбиттэр: «Сүөһү кыстыгын тэрээһинниэхтин, сүтүгэ суох таарыы үһүлүүччу суолталаах. Тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйаларын оҥорон таһаарыыны салгыы үрдэтиини, бэлиэтэнэр былааннары толоруу эрэ буолбакка, лаппа аһары толоруу дьаныардаахтык ситиһиэххэ наада». Оттон итии тыа сирин хас биирдии үлэһитин үтүө суобастаах, ударнай үлэтиттэн тутулуктаах.

Биһиги, Чурапчы оройуонун сылгыһыттара, бүттүүн советскай дьон курдук, партия уонна правительство аҕалмы кыһамньыларыгар дьылалалан эппиэттиибит. Уон биирис пятилетка бастакы сылын түмүгүнэн ылыммыт социалистическай эбээһээтэлистибэбит ситиһиилээхтик толордубут. Сылгы ахсаана 11,5 бырыһыаннан элбэтилиннэ, кулун деловой тахсыыта 70 оннугар 83,1 бырыһыаҥҥа тиэрдилиннэ. Аасыт сылы кытта тэҥнээтэххэ кулун деловой тахсыыта 17,5 бырыһыаннан үрдэтилиннэ, 897 кулун ордук ылылынна. Государствоҕа 3050 центнер, эбэтэр былааны тааһынан 500 центнер сылгы этэ, итэн 90 бырыһыана үрдүк уойууллааҕынан туттарылынна. Бедоит сылгы 98,5 бырыһыан үчүгэй туруктаах кыстыланна, туһата суох өлүү 1,9 төгүлүнэн аҕыйаатылынна. Сылгы иитиититтэн 310 тыһыынчаттан тахса солкуобайдаах барыс ылылынна. «Чурапчы» совхозка улахан сылгы иититэ уонна кулун деловой тахсыыта тустаах 99,5 уонна 87,1 бырыһыан буолла. Үрдүк көрдөрүүнү ССРС Государственнай бириэмийэтин лауреата М. С. Толстоухов, Үлэ Кыһыл Знамята орден кавалера Д. Т. Сивцев, эдэр сылгыһыттар И. В. Сыромятников, В. Д. Андреев салайар звенолара ситистилэр. Кинилэр улахан сылгыны 99—100 бырыһыан үчүгэй туруктаахтык иитэн туран, кулун деловой тахсыытын 92—100 бырыһыаҥҥа тиэртилэр.

Тыа хаһаайыстыбатын салгыы үрдүк тэтимнээхтик сайыннарар сүөһү иитититтэн ылыллар бородууксуйаны үрдэтиигэ бэйэбит дьоһуннаах кылааппытын киллэрэр иниттэн ис кыахтарбытын ааҕынан-суоттанан баран, биһиги, Чурапчы оройуонун сылгыһыттара, 1982 сылга үрдэтиллибит социалистическай эбээһээтэлистибэни ылынабыт:

—сыл бүтүүтүгэр сылгы ахсаанын 11400, ол иһигэр биэни 6200 төбөҕө тиэрдэргэ, онон сылгы уопсай ахсаана онус пятилетка сыллааҕы орто көрдөрүүтүттэн 10 бырыһыанынан үрдэтэргэ;

—тохсунньутааҕы 100 биэттэн 80 кулуну ыларга;

—былаан быһыытынан 8500 центнер оннугар, 8550 центнер сылгы этин оҥорорго, 90 бырыһыанын үрдүк уойуулааҕынан государствоҕа туттарарга;

—биир центнер сылгы этин себестоимоһын 2 бырыһыанынан намтатарга;

—сылгы туһата суох өлүүтүн аҕыйатарга.

Туруоруммут сыалбытын толорор иһин профессиональнай маастарыстыбабытын дьаныардаахтык үрдэтиэхпит, сылгыны көрүүгэ-харайыыга уонна аһатыыга зооветеринарнай көрдөбүллэри ытаанахтык тутуһуохпут. Биһиги общественнай сылгыга дорохой аһылык тиийбэтинэн уонна хаар чараһынан сылгы кыстыгар ыарахан балаһыанньа үөскээбитин өйдүүбүт. Улахан кыһамньыбытын хастарыы маршрутун көрөн улаҕатыыга, сылгы турутун күннэтэ контуруоллааһыныга уурабыт. Ыарбыт сылгылары тутатына аһатыыга киллэриэхпит. Былааннаах ыһылыгы аһары оҕоскуоттаһыны таһаарыахпыт суоҕа. Эбии аһылык бынныытынан кураан былыкыны, талах мөөккэтин, минеральнай брикеттэри туттуохпут.

Үһүлүүччу болҕомтону биэ төрөөһүнүгэр туһаайыахпыт. Биэлэри аналлаах миэстэҕэ туруоран төрүүнэри күнүгэр дьүһүүрустубаны олохтуохпут, биэлэри эбии аһатыыны тэрийиэхпит. Племеннэй үлэни тупсарыыга уонна сылгы племеннэй хаачыстыбатын үрдэтиигэ үлэлиэхпит. Солкуо ахсын ыраах участоктарга сылгыһыттар олорор биирдии дьиэлэрин уонна биирдии тиловой сылгы базатын, 20 километр усталаах күрүөнү тутуохпут. Эдэр сылгыһыттары иитиигэ, наставничествоны сайыннарыыга улахан кыһамньыбытын уурyохпут. Сылгы аһылыгын базатын бөҕөргөтүү үһүлүүччу суолталааҕын өйдөөн туран, оттооһуҥҥа активнайдык кыттарга эбээһинэстэнэбит.

Биһиги күүскэ сыралаах үлэбит ССКП КК уонна ССРС Министрдэрин Совета «Үөр сылгы иитиититтэн салгыы сайыннарыы туһунан» уураахтарын олоххо киллэриигэ көмөлөһүөҕэ.

Биһиги, Чурапчы оройуонун сылгыһыттара, 1982 сылга сылгы иитиититтэн ылыллар бородууксуйаны үрдэтиигэ достойнай кылааты киллэрэр иһин социалистическай куоталаһыыга республика бары сылгыһыттарын активнайдык кытталларыгар ыҥырабыт.

Социалистическай эбээһэтэлистибэ сылгыһыттар оройуоннааҕы сүбэ мунньахтарыгар ылылынна.

ССКП обкомун бюрота 1982 сылга сылгы иитиититтэн ылыллар бородууксуйаны үрдэтиигэ Чурапчы оройуонун сылгыһыттара ылыммыт үрдэтиллибит эбээһэтэлистибэлэрин биһирээтэ.

БАЧЫЫМ БИҺИРЭННЭ

ССКП райкомнара уонна горкомнара, райгорисполкомнар, Тыа хаһаайыстыбатын министерството, тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин профсоюһун обкома Чурапчы оройуонун сылгыһыттарын бачыымын киэҥник дьүүллэһиини тэрийэллэригэр уонна сылгы кыстыгын ситиһиилээхтик ыытааран, сылгыттан ылыллар бородууксуйаны үрдэтэр иһин киэҥ далааһыннаах социалистическай куоталаһыыны тэнитэллэригэр эбээһинэстээтэ.

● Уобаластааҕы комсомольскай конференция делегаттара ●

Итэҕэли ылыан ылла

— Делегаттар сүүс бырыһыан куоластарын биэрэн Гоголева Анна Николаевнаны уобаластааҕы комсомольскай конференция делегатынан талыылар, — диэн куолаһы ааҕар комиссия председателэ иһинтиннэриитин оройуон бастыҥтан бастыҥ комсомолецтара муспубут киэҥ саалата ноҕтоох ытыс тыаһынан эҕэрдэлиир. Кэйиэлэһэ олорбут дьүөгэлэрэ Аннаҕа кимхайа иннинэ эҕэрдэлээн үөрэн мичилийэ түһэллэр. Урут билбэт да оҕолоро кинини булан көрө сатыылларын, тула истиҥнээх сырдаабыт сирэйдэри, кини үөрүүтүн үлэстэр эдэр дьон ытыс таһыныыларын кыыс өргө диэри умнубатын өйдөөн хаалбыта..

Кини сайгардылыгыта сүүрбэлэрин туолан сүһүөхтэригэр турбут үгүс биир саастыылаахтарыттан ойуччу уратылаах биографията суох.

Чурапчы орто оскуолатын бүтэрбит күнүэрин, долгутуулаах выпускной баалларын, үлэҕэ, үөрэххэ сирдээбит комсомольскай путевкалары ылыыларын адьас бэҕэһээҥҥи курдук саныыр. Ол эрээри ноӈнуо үс төгүрүк сыл ааһа охсубут.

Оскуола паартатыттан кэлбит эдэркээн кыыһы сибээс оройуоннааҕы отделениетын коллектива бэйэтин кыһатыгар ылан идэни баһылааһыныгар бастакы хардыылары оҥороругар көмөлөспүтэ. Анна күннэтэ тэрээбүт сэлиэнньэтин үчүгэйдик билэр улууссаларынан сыһыйан телеграмма таһааччы түбүктээх үлэтин толорбутунан барбыта.

Нөҥүө сылытар салалта сэмэй, кыһамньылаах кыыһы Якутскайга телеграфистар курстарыгар үөрэттэрбитэ. Онно III разрядтаах специалист аатын ылан кэлиэҕиттэн телеграфиһынан үлэлиир. Бастыҥ үлэтин иһин хас да тогул салалта махталын ылбыта, ЫБСЛКС райкомун Бочуоттаах грамоталарынан наҕараадаламмыта.

Билиҥҥи кийи, туох хайдык иннинэ, общественник буолуохтаах. Оттон Анна?..

Аасыт күһүн сибээс уэслын комсомолецтара бэйэлэрин отчуоттуур-быыбардыыр мунньахтарыгар кинини комсомольскай тэрилтэ сэкретарынан хаттаан быыбардаабыттара. Иккис төгүлүн улахан итэҕэли уонна оттон кырата суох эппиэтиэһи сүктэрбиттэрэ. Биллэрин курдук, мөлтөх үлэлээхтэргэ итиннин чиэс тиксибэт.

Бу 22 чилиэннээх комсомольскай тэрилтэ оройуон киинигэр үчүгэй үлэлээхтэр ахсааннарыгар сылдьар. Манна испсоюзнай үлэ куһаҕана суох тэриллэр. Мунньахтар кэмигэр балачча активнайдык ыытыллаллар. Дьүүллэһиллэр боппуруостарга даҕаны кэпсэтиһиллэх буолааччы. Сорох атын тэрилтэлэргэ кыайтарбат чилиэнскэй уснуос турута эмиэ үчүгэй, ревизиялары кэмигэр ыытан иһэллэр.

Аасыт сыллааххса связист-комсомолецтар Ленинскэй зачету тэрээһиннээхтик ыыппыттарын ЫБСЛКС райкома бэлиэтээбитэ. Ыччат сынньалаҥын тэрийиигэ сонун дьаһаллары ыытарынан бу комсомольскай тэрилтэ эмиэ биллэр. Былырыын комсомольскай политүөрэххэ бары дьарыктаммыттара, сыл устата барыта 16 занятие ыытыллыбыта. Быйыл эмиэ куһаҕана суохтук саҕалааттылар. Коллективтан икки киһи очнай-заочнай оскуоланы ситиһиилээхтик бүтэрдэ, билигин биир ыччат үөрэнэр.

Сибээс узелыгар үс комсомольскай-ыччат коллектива баар. Бэйэлэрин икки ардыларыгар мэлдьи куоталаһаллар. Үлэҕэ эрэ буолбакка, спорка эмиэ. Сотору таҕыта дуобакка күрэхтэстилэр. Аасыт сыл түмүгүнэн «Спутник» диэн перевозка отделын комсомольскай-ыччат коллектива оройуонга үһүс миэстэлэннэ.

Сотору таҕыта комсомольскай тэрилтэ ЫБСЛКС XIX съеһин көрсө үрдэтиллибит социалистическай эбээһэтэлистибэни ылынна. Үөһэ ахтыллыбыт үс коллектива эмиэ. Ыччаттар эбээһэтэлистибэлэрэ чопчу соруктардаахтарынан уратылаах.

Өссө биир сүүлу ахтан аһарар тоҕоостоох. Биллэрин курдук, аасыт сайын оройуонга ааһ бастаан от хомуйуутугар комсомольскай ударнай этэрээт тэриллибитэ. Оройуон киининэн комсомольскай тэрилтэлэринтэн сүүмэрдэммит ол 16 киһилээх этэрээт «Чурапчы» совхоз Арыылааҕар тахсан 75 тонна оту кэбиһэн биэрбитэ. Онно этэрээккэ баҕа өттүнэн киирбит Анна Гоголева комсоруннан сылдьыбыта.

Кини үрдүк итэҕэли ылбыт ылла. Сотору биһиги оройуоммут комсомольскай тэрилтэтин биир достойнай представителин быһыытынан республика комсомолецтарын үрдүк форумугар үлэтигэр кыттыаҕа, комсомольскай тэрилтэтигэр саҥалыы күүһүнэн үлэлиэҕэ.

П. БОРИСОВА.

Народнай хонтуруол страницата

Дьон-сэргэ кырађы харађынан

ХОНТУРУОЛЛУУР ҮЛЭНИ —ҮРДҮК ТАҺЫМҤА

Народнай хонтуруол оройуоннааҕы комитета аасыбыт сылга КПСС XXVI съеһин кыһыаларыгар олоҕу түбэһиннэрэн бэйэтин үлэтин балачча сэргэхситтэ. Сыл устата норуот хаһаайыстыбатын араас салааларыгар 66 бэрэбиэркэлэр оҥоһулуннулар, комитет 11 мунньахтарыгар 67 боппуруос дьүүллэннилэр. Ордук улахан болҕомто былааннары, директивнай органнар уураахтарын толоруутугар эппиэтинэһэ суох сыһыаннаһыылары, отчуокка үлүннэрэн көрдөрүүлэри, общественнай бас билиини харҕаммоһуну утары охсуһууга, ис кыахтары туһаныыга уонна кэмчилээһин режимин тутуһууга уурулунна.

Бэрэбиэркэлэр түмүктэригэр норуот хаһаайыстыбатыгар 39118 солк. ночоот т.һ арыллыбыта арыллынна. Ордук улахан ночооттор сүөһү туһата суох өлүүтүттэн, тыа хаһаайыстыбатын техникатын, сүөһү аһылыгын харайыы уонна сроскуоттааһын учуотун мөлтөҕүттэн, промышленнай, хааччыйар эрилээлэргэ кэмчилээһин режимэ тутуһуллубатыттан, оборудованиелары уонна матырыйааллары ыга-хаһаас ыскайдааһынтан таһаарыллаллар. Комитет итилэр иһин административнай уонна моральнай эппиэккэ 21 дуоһунастаах дьону тарта. 5 киһи коллективтарын сэмэлээһиннэригэр туруорулуннулар, 4 киһиэхэ вачет оҥоһулунна.

Комитет аасыбыт өттүгэр штаты таһынаа отделлары уонна народнай хонтуруол группаларын салайыыга таһаарбыт итэҕэстэрин туоратыыга сыһыаннаах 17 боппуруос дьүүллэһилиннэ. Уураахтар толоруллууларын хаттаан бэрэбиэркэлээһини, туһааннаах салайааччылар уонна дуоһунастаах дьоннор информацияларын истии практикаланар буолла. Тэрийэр-массабай үлэни саҥа соруктар таһымнарыгар таһаарар сыалтан бары салааларга дьаһаллар былааннара бигэргэтилиннэ.

Народнай хонтуруол активын үөрэтиигэ уратыы болҕомто уурулунна. Актив бастайааннай семинардарыгар уонна 5 кустовой оскуолаларыгар контролердар 74 бырааһыаннара хабылынна. Группалар үлэлэригэр методическай көмө оҥоһуллар. Комитет методическай кабинета кинилэр үлэ былааннын оҥостууларыгар, бэрэбиэркэлэри ыытыыларыгар көмө матырыйааллары булууларыгар ыйыыны кэрдиини биэрэр. Аасыбыт сылга икки тэ актив кини ыгырыылаах мунньаҕа, общественнай отделлар 4 сүбэ мунньахтара буолуталаатылар. Итини таһынан партийнай хаһаайыстыбаннай, советскай, комсомольскай актив оскуолаларыгар народнай контролердар үлэлэрин салайыы боппуруостарыгар кэпсэтиилэр тэрилиннилэр. Народнай хонтуруол үлэтин туһунан группалар отчуоттуур мунньахтарыгар айнтиниэриилэр оҥоһулуннулар.

Ол эрээри билиигин даҕаны, ис кыахтары арыйыыга уонна туһаныыга, салалта ньымаларын тупсарыыга, үлэйит илинин аттарын туруоруута, бэстын опыты олоххо киллэриигэ контролердар оруоллара намыһах. Ночооттор тахсыахтарын иннинэ сэрэтэр дьаһаллары ылыы ситэ кыаллар илик. Ити итэҕэстэри туоратыы, үлэ ордук оперативнай, дьайыылаах буолуутун ситиһии — норуот дозорнайдарын дьоһуннаах соруктара.

А. ФИЛИППОВ,
народнай хонтуруол оройуоннааҕы комитетын председателэ.

ГРУППА ЭЛБЭҔИ БЫҺААРДА

Ханнык баҕарар үлэҕэ үчүгэй тэрийээччи, дьону бэйэтигэр көҕүлээччи баара элбэҕи быһаарар. Оннук киһинэн райпоҕа С. И. Монастырев буолар. Кини народнай хонтуруол көмө группатын председателинэн быыбардаммыттан үлэ биллэрдик сэргэхсийдэ.

Группа үлэтин былаана партийнай бюронан бигэргэнэр. Сүрүн болҕомто хаһаайыстыбаннаа суох быһыылары утары охсуһууга, толоруу дисциплинатын ыталаттыыларыгар, общественнай бас билиини харыстааһыҥҥа туһаайыллар.

Бэрэбиэркэлэр көдьүүстээ ыытыллар. Урут маҕаһыыннарга табаары дьаһатыыга тэһэ табаар аара ситэ учуоттаммат тэ, сорох маҕаһыыннарга табаар сапааһа аһары элбээбитэ. Дьэ, ол иһин 1981 сыл бастакы кварталыгар биирдиилээн точкаларынан табаар сапааһын бэрэбиэркэлээһин ыытыллыбыта. Группа бэрэбиэркэ түмүгүн райпо бырабылыйаниэтыгар туруоран маҕаһыыннарга табаар сөптөөх сапааһын үөскэтиигэ көмө оҥоһуллубута.

Муус устарга биирдиилээн маҕаһыыннарга, оройуон киинин пекарнятыгар, остолобуойга бородуукта табаар хаһааныллыытыгар бэрэбиэркэлэр ыытыллыбыттара. Аһаҕас халлаан аннынгар сыппыт таһаардар ыскылаатарга угуллубуттара, бары объектар бөхтөрө-сыыстара ыраастанан тиэллибитэ.

Группа Саха АССР Министрдэрин Советын Сыаналарга государственнай комитетын специалистарын кытары холбоһон ыытыллыбыт бэрэбиэркэтин түмүгэр оройуоннааҕы остолобуойга аһы астааһын технологията куруубайдык кэһиллибитэ, бастакы, иккис бүлүүдэлэр порциялара сиэҕэ бэриллибэтэҕэ, стандартнайа суох лууку үрдүк сыанаҕа атыыламмыттара, онон барыта 937 солк. клиентэри ордук ылыллыбыта арыллан райпо бырабылыйаниэтынан буруйдаахтар материальнай эппиэккэ тардыллыбыттара.

Мындаҕаайыга кэлбит райпо икки квартиралаах ведомственнай дьиэтин маһын атын сылга мэнайдаабытын иһин прораб Евграфов Ю. Н. сэмэҕэ тардыллыбыта.

Эмиэ ити курдук, техниканы туһаныы туругун бэрэбиэркэ ыытыллан уматыгы аһары оросккуоттаабыт шофердар төлөбүргэ тардыллыбыттара.

Үлэһиттэр суруктарын уонна этииларин кытта үлэ группа болҕомтотун киинигэр турар. Райпо көмө хаһаайыстыбатын рабочайа Винокуров А. Н. көрөр 4 сибиинньэгэ сүһүрэн өлбүттэрин бэрэбиэркэлииргэ көрдөспүт. Группа ветбаклабораторня специалистарына анализтары оҥортороон боппуруоһу уопсай мунньахха туруорбута. Бахсытааҕы эргиэн предприятиетын рабочайа Сергучев Н. Н. пенсията ситтэлэммэтин туһунан үҥсүүтүгэр бэрэбиэркэ оҥоһуллан таһаарыллыбыт алҕас көннөрүллүбүтэ.

Группа үлэтин, туруорсууларын райпо бырабылыйаниэтэ, партийнай бюрота өйүүр, кэмигэр көмөлөһөр буоланнар контролердар этиилэрэ ити курдук олоххо киирэн иһэллэр. Кэлэр өттүгэр общественнай тэрилтэлэри, атын хонтуруоллуур органнары кытта бэрэбиэркэлэри ыкса сибээстэһэн ыытар, группа бары чилиэннэрин кыттыннарар, хонтуруол мунньаҕын кэмигэр сэнгарбэ иһэр буоллар, группа үлэтин көдьүүһэ өссө үрдүөх этэ.

К. МАКСИМОВА,
народнай хонтуруол оройуоннааҕы комитетын инспектора.

СНИМОККА: Савва Иванович Монастырев народнай хонтуруол группатын уочараттаах мунньаҕын ыытар.

П. Оконешников фотота.

Аһаҕас халлаан аннынгар

«Чурапчы» совхоз массыына-трактор паркатын уонна оборудованиеларын туһаныы туругар ыытыллыбыт бэрэбиэркэ маннык итэҕэстэри арыйда.

Арыылаах отделениетыгар (механик А. А. Арсаньев) анаан(а)ах площадка, хаһха суох буолан, тыа хаһаайыстыбатын массыыналара аһаҕас халлаан аннынгар сыталлар. Булуукталар, от оксор массыыналар сайын хайдах туттуллубуттарынан, бадараанынан да ыраастамманна тураллар.

Килэнкигэ (механик И. К. Пономарев), эргэ арай суулан, эмиэ аналлаах площадка суох. 3 сеялка, 3 булуук, 4 трактор охсоро, 4 мунньар, о. д. а. хайа түбэһиэх ыһыллыбыттар. Аһаан хараллыбыт ааттаах синжастиир массыыната да аһаҕас халлаан аннынгар турар. Икки ДТ-75 трактор бөһүөлэк уулустатыгар хайдах быраҕыллыбыттарынан тураллар.

Совхоз киин учаастагар—Үһүн Күөлгэ (механик П. П. Макаров) эмиэ холбонор массыыналар бары эргэ тимир, сох-тыыс ортотугар түбэһиэх быраҕыллыбыттар.

Техниканы харайбатах түмүгэр 3 трактор, 6 автомашина араас чаастара оһоон туһаттан тахсыбыттар. Техника турар сирдэригэр баһаарынай эриллэр суохтар, баар да щиттэргэ тииһибэтэр. Отделениеларга техниканы сэрэхтээх буолуу уннуктара үлэлээбэттэр.

Тракторларга уонна массыыналарга толору техническай документация оҥоһуллубат. Учуоттаммыт государственнай да, хаһаайыстыбаннай да нүөмэрдэрэ суох. Саҥа кэлбит техникаҕа итэҕэстээх, комплектаах буолла ына, рекламация актата оҥоһуллубат, көрбөккө, бэрэбиэркэлээбэккэ сүөттүүллэр. Онуоха эбии техника уралла, үгүс чаастара сүтэллэр. Ол курдук, саҥа кэлбит үс СМ-4 сиэмэ ыраастыыр массыына, биир ОГМ-1 гранулятор үгүс чаастара тононон үлэлиир кыахтаммыттан тахсыбыттар. Оттон биир КС-1,8 комбайн көмтарыйан сытар.

Ити итэҕэстэр туһунан аналлаах боппуруос көрүллүүтэ да, буруйдаахтар сөптөөх эмэҕэ тардыллыылара да дьыаланы толору көнөрбөт. Маннык туһааннаах салайааччылар чопчу дьаһалларын ылаллара, техниканы көдьүүстээхтик туһаныы, харайыы олохтонуллубут нуормаларын толору тутуһуннараллара булгуччу ирдэнэхтээх.

В. ФИЛИППОВ,
тыа хаһаайыстыбатын управлениетын госсельтехнадзора.

Сигналы аахайбат буоллахха

Народнай хонтуруол Хоптоҕотооҕу группатын чилиэннэрэ бары фермаларга сырыыларыгар сыһыарыллан тураллар. Онно кыстык тэрээһиннигэр, кэмчилээһиҥҥэ уонна ыһыыныы тоҕууну утары охсуһууга бэрэбиэркэлэри ыыталлар. Ол курдук Үһүн Алаас ынах ферматыгар П. П. Платонов үүттүүр сылдьар ынахтар үлэлэрин тэрийиигэ быһаччы көмөнү оҥорор. Кини көҕүлээһининэн, чуолаан, сүөсүһүттэргэ итии аһылык тэриллибитэ, элбэх итэҕэстэр туоратыллыбыттара.

Аасыбыт сылга совхоз үрдүнэн 256 ынах сүөһү, 47 сылгы көмүһүннэн оҕунна. Аҥардас Хоптоҕоҕо 25 бороосу өллө. Өлбүт сүөһүлэр тириилэрэ государствоҕа туттарыллыбата, этэрэ сайыгар сиэтиллиэхтээҕэ кырайан тэриллибитэ. Итиннэк «Бэлтэрхайдаахтан» совхоз кырата суох ночоокко тэбиллэр. Народнай контролердар хаста да суһал сигналлары киллэрбиттэрин үрдүнэн «Кириэхэ» отделение уонна совхоз салайааччылара дьаһалы ылбатылар.

Аасыбыт ыйдарга үөр сылгылар кэбиһиллээх оттору сиэһиннэрэ таһаарылынна. Холобур, Уорҕа Бабаҕатыгар К. Н. Миронов атыыран үөрэ 8 кэбиһиллээх оту бүтүннүү сиэбитэ арылынна. Ону таһынан ити сылгы үөрэ үс ыалы ыксаа ортото оту суох хаалларда.

Сорох фермалар билигин да оту графигы таһынан оросккуоттуу олороллор. Кыстык кэмигэр үүтү ыаһын графига биһиги отделениеҕа эмиэ тутуһуллубакка иһэр. Биирдии фуражнай ынахтан бэзрэ-суоҕа 33 кг үүт ыанан, графиктан 25 кг-нан хааллыбыт. Ыччат сүөһүкү төлөһүтүү графига 79,4 эрэ бырыһыан туолла.

Онон кэлэр өттүгэр норуот дозорнайдара киллэрэр сигналларыгар аахайымтыата суох сыһыаннаһыы хас биирдии түбэлтэтигэр сөптөөх түмүгү оҥорор, буруйдаах таҥыы-самоҕо тардарга кһат булгуччу ааҕаллаах.

Н. ПОПОВ,
народнай хонтуруол группатын председателэ.

РЕСУРСАЛАР БАРЫ КӨРҮҤНЭРИН ТУҺАНЫЫ А КЭМЧИЛЭЭҺИН СААМАЙ КЫТААНАХ РЕЖИМИН ХААЧЧЫЙЫАХХА, ХАҺААЙЫСТЫБАННАЙА СУОХ СЫҺЫЫНЫ УОННА ДЭЛЭМ ИЙИИНИ СПЕРАТИВНАЙДЫК УОННА КЫТААНАХТЫК САБА О[illegible]ОХХА
(Л. И. БРЕЖНЕВ).

Дьаһал ылылынна

Сэтинньи бүтүүтүгэр «Саҥа олох» хаһыакка «Ахсынньыга диэри сарты сатаҕай» диэн тэбэкэн аналлаах балаһаҕа народнай контролердар рейдэлэрин түмүгэ бэчээттэммитэ. Онуоха ылыллыбыт дьаһаллар туһунан народнай хонтуруол группатын председателэ Е. П. Васильева комитекка маннык билиртэ: «Рейд түмүгэ, хаһыат ыстатыйата отделение салалтатыгар тиэрдиллэн таһаарыллыбыт итэҕэстэри туоратыыга дьаһаллар ылылыннылар. Хотоннор түннүктэрэ уурулланнара оҥоһуллан, вольером ыраастанан ахсыыны бастакы сигаһыт үлэлиигэ сөптөөх усулуобуйа тэриллибитэ. Котельнай оҥоһуллан сүөһүгэ биэн аһылык тииһиги быстакка сиэтиллиэр. Оту киллэрии бэрээдэктэннэ. Ферма үлэһиттэригэр итии аһылык тэрилиннэ».

КОММЕНТАТОР КОЛОНКАЛАРА

ВАШИНГТОН КУТТАЛЛААХ ООННЬУУТА

НАТО дойдуларын тас дьыалаларга министрдэрин бу күннэргэ Брюсселга буолан ааспыт уочарата суох сүбэ мунньаҕа Вашингтон бэйэтин Хотугу Атлантическай блогунаа союзтаахтарын сүүйсүүгэ аан аҕыйдуга бүтүннүүтүгэр ойь уонна тыгааһын сымнаайылын дьыҥалаларын уксуулаах куттал-лаах политическай оонньууга киллэрэргэ эсэһон туран дьулуһарын өссө төгүл бигэргэттэ. Сүбэ мунньах океан уҥуордааҕы стратегтар Польшаҕа буола турар содыталлары польскай социалистическай государствоны түҥнэрлигэ ниэннэ итиҥ дойдуга буржуазнай бэрээдэги чөлүгэр түһэриигэ 'эрэ буол' банка, «тымныы сэрии» бэһиэлэтин-майгытын тилиннэриигэ, аан дойду түһүлгэтигэр социализм позицияларын мөлтөтүүгэ, АХШ-гар «аан дойду лидерин» оруолун хааччыйыыга эмиэ туһаларга сорунууларын көрдөрдө.

Брюсселга ПНР ис дьыалаларыгар кыруубайдык орооһуунаа буолло сайабылыанньа ылылыытын Вашингтон көҕүлээбитэ. Америка столицатыгар ыраттылан оҥоһуллубут ити сайабылыанньа быраһыгын, атын ким да буолбатах, АХШ госсекретара Хейг илдьэ кэлбитэ. НАТО дойдулара Польшаны уонна ССРС-ы утары экономическай уонна атын «санкциялары» ылыналларын эмиэ кини модьуйбута.

Атын суверенай государство бэйэтин ис дьыалаларын хайдах быһаарарын ыйан биэрэр быраабы Вашингтон туохха олоҕуран бэйэтигэр ылынарый? АХШ оннук быраaба суох. Вашингтон Польша контрреволюционердарыгар «көҕүлүү» биэрэри модьуйа-модьуйа, Польшаҕа «гражданскай бырааптары» харыстааһыта буола-буола Чилигэ, Сальвадорга, Гаитига хааннаах диктаторскай режиимнэри өйүүрэ, Палестина арабскай норуотун утары израильскай агрессордар сонуолаһыыларын көҕүлүүрэ, Намибия норуотун сэбилэниилээх күүһүнэн саба баттыырга САР расистарын кииҥсэрэрэ сирэй көрбөхтүк быһымаланыы буолбатах үһү дуо? Сирэй көрбөх быһыы диэбит буоллахха, Вашингтоннааҕы салайааччылар Польша «профсоюзтарын бырааптарын» аһыныы крокодил хараҕын уутун тоҕоллорун, оттон бэйэлэрэ авиадиспетчердэр американскай профсоюзтарын кыаҕырыктаахтык саба баттаабыттарын туох диэхха сөбүй?

ПНР салалтата конституционнай тутулу көмүскүүр уонна гражданскай сэриини хааһарыттар дьаһаллары ылбыт эбит буоллаҕына — ити польскай государство бэйэтин бэйэтэ дьаһалар сонуоннай быһаарыыта. Онуоха ким даҕаны кини ис дьыалаларыгар орооһоо быраабa суох. Польшаны фашистскай кулуттааһынтан босхолооһуҥҥа сүүһүнэн тыһыынча граждааннара тыыннарын толук биэрбит Советскай Союһу ылар буоллахха, кининии ыаллыы социалистическай государство дьылҕата долгуппат буолуоҕун хайдах да сатаммат. ССТА сайабылыанньатыгар ити туһунан чопчу уонна чуолҕайдык этилиннэ. ПНР-ын ыл тара союзтаһыытыгар эрэллээх буолан турар. ССРС польскай норуокка бырааттыы көмөнү итиэннэ өйөбүлү оҥорбута уонна оҥоруоҕа. Польшаҕа Варшавскай дуогабардык сүһуоҕуун, социалистическай биирэ дойдоһуу чилиэнинэн эт уонна буола туруоҕа. Вашингтон итиниэ сибэстиир сымыйа ыралары быраҕтын.

В. СЕРОВ,
ССТА ырытааччыта.

Аасыт субуотаҕа Болугур нэһилиэгин спортсменнара уонна уус-уран самодеятельностар кыттыылаахтара культура уонна спорт эстафетатын хайахсыттарга туттардылар.

Эстафета — хайахсыттарга

Национальнай көрүҥнэргэ күрэхтэһиигэ Саха АССР спордун маастара Д. Зверстов (Хайахсыт) мэстэнэҕэ 23 м 08 см, куобахха 21 м 53 см туһан бастакы бириэстээх миэстэни ылла эрээри, хамаандалар түмүгэ болугурдар 6:0 кыайан таһыстылар. Кылыыга Болугур спортсмена Д. Сидоров бастаата. Кини көрдөрүүтэ 24 м 03 см. Бу көрүҥнэргэ Хадаартан РСФСР уонна Саха АССР спордун маастардара В. Посельскай уонна И. Макаров, педучилище үөрэнээччилэрэ В. Кожуров, М. Петров, Суйтаартан сылдьар М. Илларионов (республика күүстээх быһыйа А. Илларионов бииргэ төрөөбүт бырааta) кыттыылара күрэхтэһиини ордук сытыырхатта.

Теннискэ маадьыттар биир да очкону биэрбэтилэр. Халсаҕайга хайахсыттар сычах Н. Оконешниковтара эрэ П. Ноевы бүдүрүтэн, атын үс очкону эмиэ болугурдар суруйуннулар.

Гиирэни анньыыга олохтоохтор икки ыйааһыныга киллэрбэккэлэр, очколарын босхо биэрдилэр. Күрэхтэспит ыйааһыннарыгар очколарыл тэбо агарҕастылар. Болугур спортсмена В. Иннокентьев (60 кг) үс хамсаныыга үһүөннэригэр тэг урдук таһымнаахтык аста. Хайахсыт представителэ Н. Митин эмиэ таһымнааахтык кытынна.

Бу икки көрүҥҥэ биһиги спортсменнарбыт, ахсааннаах киһиттэн уратылара, техникалара мөлтөҕө харахха тута быраҕыллар.

Дуобакка уонна саахымакка хайахсыттар чорбойдулар: барыта 10 очко оонньоммутуттан 7-тии ыллылар. Онон уопсай түмүгэ 19 очколаах Болугур спортсменнара кыайыылаах тахсыстылар.

Уус-уран самодеятельность кыттыылаахтара эмиэ үгүстүк үлэлээбиттэр, хас биирдии нүөмэрин ичигэйдик бэлэмнээбиттэр. Ыччаттар кэхтээхтөрүн, актиннайдык кыттыбыттарын бэлиэтиир наадалаах. Хомусчуттар ансамбллара сахалыы матыыптары, П. Васильев оригинальнай жанрдары толорууларын көрөөччүлэр биһирээтилэр. П. Заболоцкая, Л. Сысоева дуэттара, кырыыһыттар ансамбллара Н. Ноев мелодияларыгар «Чарангга» диэн ырыаны толоруулара эмиэ хайҕанна. Ол эрээри барыта үчүгэй диир кэрагэй. Үҥкүүһүттэр өссө да элбэхтэн үлэлиэхтэрин наада. Биирдиилээн кыттааччы костүүмэ сорох сирдэринэн үллэр-саҥныы түспүтэ сааһаттан туте көстөр, ол хаһыык да бэйэлээх үчүгэй таҥас тас көрүҥүн буортулуур. Холобур, баттах хомуллуута тупсаҕай буолуохтааҕын иннинн оттүгэр эмиэ учуоттуохха.

М. МИХАЙЛОВА,
жюри чилиэнэ.

Оҕо спортивнай интернат оскуолатын онус кылааһын үөрэнээччитэ комсомолец Николай Сивцев кэлин сайын учуутал Е. М. Захаров салайбыт уонна сылдьалан лааҕырыгар олорон Эрилик Эристиин аатынан совхоз Хоптоҕотооҕу отделениетыгар үлэлээбитэ.

Николай — бэртээхэй спортсмен. Былырыын күһүн тустууга Верхоянскайга ыытыллыбыт республиканскай күрэхтэһиигэ чемпионнаабыта.

Снимокка: Николай Сивцев.

П. Оконешников фотота.

Кытаанахтан юнкордарбыт суруйаллар

Биһиги баһаатайдарбыт

Быйыл биһиги этэрээппиттэр X кылаас үөрэнээччилэрэ Мария Пономарева уонна Надежда Трофимова баһаатайдыыллар. Кинилэр этэрээт бары дьаһалларын былааннаһан тэрийэллэр. Биһиэнэ олус кыһамньылаахтар, пионердарга мэлдьи сүбэ-ама биэрэ, көмөлөһө сылдьааччылар. Сотору бааҕыта баһаатайдарбыт аһаҕас кылаас чааһын ыытыстыттара. Онно КВН олус интэриэһинэйдик барбыта. Пионердар бары баһаатайдарбытыгар улаханнык махтанабыт. Кинилэр быйыл оскуолаларын ситиһиилээхтик бүтэрэллэрин диэн эрэнэбит.

Маша МАКАРОВА.

Элбэҕи биллибит

«Саха сиригэр олоро сылдьыбыт политсыылдайдар» диэн темаҕа нитэриэһинэй кылаас чааһа ыытылынна.

Эрдэ бэлэмнэнэн оҕолор улуу революционнай демократ Н. Чернышевскай, революционер-рабочай П. Алексеев, биллиилээх большевиктар, В. И. Ленин соратниктара И. Бабушкин, С. Орджоникидзе, Н. Мещеряков уо. д. а. тустарынан кэпсээтилэр. Ира Ермолаева Чэркөөхтөөҕү политическай сыылка мемориальнай музейын билиһиннэрэн кэрэхсэбиллээх босиэдэни оҥордо.

Кылаас чааһа биһиэхэ элбэх саҥа чахчылары билиһиннэрдэ. Биһиги сыылкаҕа олоро сылдьыбыттар олохторун, үлэлэрин салгыы үөрэтэргэ быһаарыныыбыт.

ГЕЛЯ КОРКИНА.

Оройуоҥҥа экономическай өттүнэн биир бэстиҥ көрдөрүүлээх Эрилик Эристиин аатынан совхозка кэнники кэмҥэ физкультураҕа уонна спордунан дьарыктаныыга болҕомто биллэрдик намтатылынна. Ону бу хаһаайыстыбаҕа оройуон комплекснай спартакиадатыгар ситэ-хото кыттыбат буолбута, күрэхтэһиитэ таһымнаах мунньахха аналлаах биир руос дьүүлэ һиллибитэ дуҕанай биллибит. Аҕыйах ахсааннаах спорт энтузиастара үчүгэй аҕайдык өйөммөттөр, кинилэри көҕүлээһиҥ суох. Маныаха, туолаан, совхоз комсомольскай комитета (секретарь А. П. Кузьмина) үлэни тэрийэтэ сымнаан мэлийэн наада.

● Ааҕааччы сэмэлиир

ДЬИҤҤИНЭН САЛАЛТА КЫҺАММАТЫТТАН

дэргэ үксүгэр тиһэххэ халлара даҕаны туоһулуур.

Совхоз кини хонтуорыгар сырыттахха, үгүс ахсааннаах көрдөрөр агитация оҥоһуктарын ортолоруттан физкультураҕа уонна спорка сыһыаннааҕы булан көрүөҥ суоҕа. Спортивнай мунньук, спортсменнар ситиһиилэрин, күрэхтэһиилэргэ кыттыы туругун, о.д.а. билиһиннэрэр стендэлэр, таблицалар умнууга хаалбыттара, оҥоһуллубат буолбуттара ыраатта. Совхоз иһинэн күрэхтэһиилэр олус сэдэхтэр. Биирдэ эмэ ыытылыннаҕына даҕаны, тэрээһиннэ быстар мөлтөх буолар. Холобур, былыр волейболга отделениелар икки ардыларыгар күрэхтэһиигэ хамаандалар ситэ кэлбэтилэр. Оройуон спартакиадатыгар саахымакка, дуобакка уонна остуол тенниһигэр эрдиктэр хамаанда туруорары наадалааҕынан аахпатылар.

Тоҕо маннык буолла?

Туох ханнык иннинэ, совхоз салалтата физкультурнай маассабай, спортивнай үлэтэ суолта биэрбэт. Биир эмэ үрдүк Бачыаанна диэри маҥныы улахан хаһаайыстыба үчүгэй аҕай спортзал тутулла илик. Хас эмэ сыллаах улахан айдааны түмүгэр тутуута саҕаламмыт саҥа саалаҕа билигин үлэ тохтотуллан турар. Балаһыанньа итиннигин үрдүнэн саатар орто оскуолалар физзалларын туһаныыга, онно үлэлиир ыччаннар секциялары тэрийиигэ ким даҕаны кыһанан эрэр көстүбэт.

Дьиҥ тэрийэр дьоҕурдаах, анал үөрэхтээх физорг совхозка көстүбэтэҕэ эр буолла. Спордунан тэрийээччини уруккку өттүгэр анаалынан үлэлээбэт омсолоох практика эмиэ баара.

Түмүктээн эттэхха, ССКП КК уонна ССРС Министрдэрин Совета физкультура уонна спорт маассабаһын сайыннарар туһунан саҥа уураахтарын олоххо киллэриигэ Эрилик Эристиин аатынан совхоз салалтата быһаччы ылсарын, партийнайдык, государственнайдык сыһыаннаһан быһаарыннаах үлэни тэрийэрин бириэмэ модьуйар.

Г. МАКАРОВ,
Дириҥ орто оскуолатын учуутала.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

С. С. Яковлев — Эрилик Эристиин төрөөбүтэ 90 сыла туолуутугар

БЭРГЭН, СЫТЫЫ ТЫЛЛААҔА

Саха биллиилээх суруйааччыта Эрилик Эристиин миниэхэ хас да сыл биирдэ үлэлээбитэ. Семен Степанович дьоҥу кытта таптаан кэпсэтэр уруты дьоҕурдааҕа. Бэргэн, сытыы тыллары, образтары туттан сэҥээрэр буолан кинини кытта бэлдьэ эргиниэҕиҥ кэпсэтэр кэрэхсэбиллээх буолара. Биир маннык түбэлтэни өйдүүбүн.

Киэһэ хойут Эриликкэ тэххэ киирэн ыйыттым:

— Бүгүн туох сонун баар буолла? Туох кэлэ-барда?

— Лаа баайчыы олорор дьоҥҥо туох сонун кэлиэй? Арай, Хаачаан оҕонньор аҕыйа кэлэн түһэн баран кэлит сүүһүн тарбаһан молоорунната турда. Кинини тута баттаһан ыйыбыт Кирийээйэ сиэхсин сиипьыгэс «отэто таадас сыыта түстэ. Хараҕа-көһө суох дьоҥҥо биһиэхэ итинтэн ордук ымс ылдьыт сылдьыа дуо,— диэтэ онуоха Сэмэн Степанович.

Сир-дойду, дьон уратын бэлиэтиирин таба көрөрүн сөбөрүм. «Маадьыкчаан кычаттара» романын суруйар кэмигэр маҥаатылаал хомуйса Сылаҥга тахса сылдьан миэхэ хоммуттаах. «Сылаҥ киһитинэн ыйдарын бу дойдуну буллум. Сылаҥ киһитэ Суолэн сирин дойдутун үлүгүйэр-дарбатан кэпсээтэ. Биирдэ саатаххэ, ол сээ даҕаны, тэрээбүт сирин туох эмэ курдук саһаан ардэтэ. Ойуу үрдүк батыһар Сылаҥҥа тиийэбин. Суола туйгун, биир үрэх, диэбит. Онтукта киһи борүҥ үрэх диэбит дойдута бытыылаах. Кымырдаҕас курдук ыбылла-быбылла биһигинэн көҥиир Омоон үрэҕэ буолуон сөп эбит»,— диэн кэпсээбитэ ол киһи.

Е. МАКАРОВ.

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700. Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор — 21-395, отделлар — 21-495, уопсай — 21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 54967. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3250.